

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Запорізька політехніка»

Кафедра «Іноземна філологія та переклад»

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан гуманітарного факультету
Микола ДЄДКОВ

» _____ 2024 року

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Загальне та галузеве термінознавство

(шифр за відповідною освітньою програмою та назва навчальної дисципліни)

освітня програма «Германські мови та літератури (переклад включно),

перша – англійська»

(назва освітньої програми (спеціалізації))

спеціальність 035 Філологія

(код і найменування спеціальності)

галузь знань 03 Гуманітарні науки

(код і найменування галузі)

ступінь вищої освіти бакалавр

2024 рік

програма з дисципліни «Загальне та галузеве термінознавство»

спеціальності 035 Філологія,

освітня програма (спеціалізація) «Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська»

Розробник: Ірина Кузнєцова, доцентка кафедри «Іноземна філологія та переклад», к.філол.н., доцентка,

Програма погоджена:

В.о. завідувачки кафедри
«Іноземна філологія та переклад»

Наталія ЖУКОВА
_____ 2024 р.

Гарант освітньої програми

Кирил ТАРАСЕНКО

_____ 2024 р.

Схвалено науково-методичною комісією гуманітарного факультету

Протокол від «21» серпня 2024 року № 1

Голова науково-методичної комісії

Микола ДЄДКОВ
_____ 2024 р.

1. Опис навчальної дисципліни

Загальна характеристика

Вибірковий освітній компонент	
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень
Ступінь вищої освіти	Бакалавр
Галузь знань	03 Гуманітарні науки
Спеціальність	035 Філологія
Обмеження щодо форм навчання	Без обмежень

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів	3/3	
Модулів	1	1
Змістових модулів	1	1
Семестр		
Загальна кількість годин	90	
з них аудиторних:	28	6
лекції	14	4
практичні	-	-
лабораторні	-	-
семінарські	14	2
з них самостійної роботи:	62	84
Занять на тиждень	2	-
Індивідуальні завдання		
Форма контролю	залік	
Курсова робота (проект) (загальний обсяг)	-	

2. Мета навчальної дисципліни

Метою вивчення дисципліни «Загальне та галузеве термінознавство» є формування здобувачами вищої освіти системних знань про особливості утворювання і становлення термінології у діяхронно-синхронному та функціональному аспектах, про терміносистему мови на теоретичному, прагматичному та функціональному рівнях; ознайомлення з етапами розвитку й сучасним станом загального та галузевого термінознавства, основними поняттями й системою термінів лінгвістики; вміння робити аналіз англійських терміносистем та порівняльний аналіз терміносистем іноземної та рідної мов; знаходження перекладацьких еквівалентів термінів та досягнення адекватного перекладу науково-технічних текстів в галузевих терміносистемах, які спрямовані на досягнення мовних компетенцій в галузі термінознавства, що дозволятиме студентам продовжувати навчання в академічному і професійному середовищі й після отримання диплома бакалавру.

3. Завдання вивчення дисципліни

Основними завданнями навчальної дисципліни є

- вивчення базових понять термінології як лінгвістичної науки про терміни та терміносистеми;
- розкриття шляхів вирішення загальнотеоретичних проблем термінології як складової загального мовознавства, природи терміна, його інтернаціоналізації та лексико-семантичної структури;
- висвітлення шляхів виникнення та семантичних особливостей терміна і терміносистем;
- формування навичок дослідження та систематизації лексикографічних та термінологічних матеріалів;
- уміння робити аналіз галузевих англійських терміносистем.

4. Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни

Пререквізити: володіння базовими знаннями з таких дисциплін: вступ до загального та германського мовознавства, лексикологія, теоретична граматики, практика перекладу основної іноземної мови.

Постреквізити: володіння необхідними знаннями, уміннями, навичками загального та галузевого термінознавства в інтегративному та еволюційному ключі у контексті його тривимірного формату (мовознавство, перекладознавство, термінознавство).

5. Характеристика навчальної дисципліни

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувачі освіти повинні розвинути та вдосконалити такі загальні компетентності:

ЗК1. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК-2 Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК-3 Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК-5 Здатність працювати в команді та автономно.

ЗК-9. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК11. Здатність проведення досліджень на належному рівні.

ЗК-12. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

спеціальні компетентності:

СК-1. Здатність вільно орієнтуватися в різних лінгвістичних, напрямках і школах.

СК-3. Здатність критично осмислювати історичні надбання та новітні досягнення філологічної науки.

СК-4. Здатність здійснювати науковий аналіз і структурування мовного / мовленнєвого матеріалу й літературного матеріалу з урахуванням класичних і новітніх методологічних принципів.

СК-8. Усвідомлення ролі експресивних, емоційних, логічних засобів мови для досягнення запланованого прагматичного результату.

СК-11. Володіння навичками науково-пошукової роботи у галузі філології, методами добору, аналізу й обробки даних, всебічно застосовувати їх у підготовці кваліфікаційної роботи.

Очікувані програмні результати навчання:

ПРН-1. Оцінювати власну навчальну та науково-професійну діяльність, будувати і втілювати ефективну стратегію саморозвитку та професійного самовдосконалення.

ПРН-2. Упевнено володіти державною та іноземними мовами для реалізації письмової та усної комунікації, зокрема в ситуаціях професійного й наукового спілкування; презентувати результати досліджень державною та іноземною мовами.

ПРН-4. Оцінювати і критично аналізувати соціально, особистісно та професійно значущі проблеми і пропонувати шляхи їх вирішення у складних і непередбачуваних умовах, що потребує застосування нових підходів і прогнозування.

ПРН-6. Застосовувати знання про експресивні, емоційні, логічні засоби мови та техніку мовлення для досягнення запланованого прагматичного результату й організації успішної комунікації.

ПРН-9. Характеризувати теоретичні засади (концепції, категорії, принципи, основні поняття тощо) та прикладні аспекти обраної філологічної спеціалізації.

ПРН-10. Збирати й систематизувати мовні, літературні, фольклорні факти, інтерпретувати й перекладати тексти різних стилів і жанрів (залежно від обраної спеціалізації).

ПРН-11. Здійснювати науковий аналіз мовного, мовленнєвого та літературного матеріалу, інтерпретувати та структурувати його з урахуванням доцільних методологічних принципів, формулювати узагальнення на основі самостійно опрацьованих даних.

ПРН-13. Доступно й аргументовано пояснювати сутність конкретних філологічних питань, власну точку зору на них та її обґрунтування як фахівцем,

так і широкому загалу, зокрема особам, які навчаються.

ПРН-15. Обирати оптимальні дослідницькі підходи й методи для аналізу конкретного лінгвістичного чи літературного матеріалу.

6. Зміст навчальної дисципліни

Модуль 1.

Змістовий модуль 1. «Загальне термінознавство»

Тема 1. Предмет і завдання термінології як науки. Історія вивчення.

Тема 2. Аналіз словникового складу мови науки і техніки.

Тема 3. Визначення поняття «термін» та його ознаки.

Тема 4. Семантичні процеси в термінознавстві.

Модуль 2.

Змістовий модуль 2. Галузеве термінознавство

Тема 5. Лексико-семантичні групи термінів у галузевих терміносистемах

Тема 6. Термін та терміносистема. Галузеве термінознавство. Асиметрія галузевих термінологічних систем

Тема 7. Класифікації термінів у галузевих терміносистемах. Інтернаціональна лексика.

7. Орієнтовний розподіл навчального часу

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		лк	сем	лаб	інд	с.р.		лк	сем	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
МОДУЛЬ 1.												
Змістовий модуль 1. Загальне термінознавство												
Тема 1. Предмет і завдання термінології як науки. Історія вивчення.	13	4	4			5	12	1				11
Тема 2. Аналіз словникового складу мови науки і техніки	13	4	4			5	12		1			11
Тема 3. Визначення поняття «термін» та його ознаки.	13	4	4			5	11					11
Тема 4. Семантичні процеси в термінознавстві.	13	4	4			5	12	1				11
Разом за змістовим модулем 1.	52	16	16			20	47	2	1			44
МОДУЛЬ 2.												
Змістовий модуль 2. Галузеве термінознавство												
Тема 5. Лексико-семантичні групи термінів у галузевих терміносистемах	12	4	4			4	15	1				14
Тема 6. Термін та терміносистема. Галузеве термінознавство. Асиметрія галузевих термінологічних систем	13	4	4			5	14		1			13
Тема 7. Класифікації термінів у галузевих терміносистемах. Інтернаціональна лексика.	13	4	4			5	14	1				13
Разом за змістовим модулем 2.1	38	12	12			14	43	2	1			40
Усього годин	90	28	28			34	90	4	2			84

8. Види навчальних занять та їх орієнтовний зміст

№ з/п	Тема	Вид занять	Орієнтовний зміст
1	Тема 1. Предмет і завдання термінології як науки. Історія вивчення.	лекційне	Місце термінології в системі мови. Стили мови і термінологія. Національна та літературна мова. Функціональні стилі. Номінація у науковому, технічному та навчальному спілкуванні. Роль і функції термінології в комунікативних процесах. Комунікація «людина-людина». Комунікація «людина-ЕОМ». Номінація в інформаційних мовах дескрипторного типу. Класифікація в інформаційних мовах. Термінологія і номенклатура. Історія формування та розвиток лінгвістичної термінології. Загальнотеоретичні проблеми термінології як складової загального мовознавства
2	Тема 2. Аналіз словникового складу мови науки і техніки	лекційне	Аналіз словникового складу мови науки та техніки. Три складові частини лексики науково-технічної прози: загальнолітературна, загальнонаукова, спеціальна. Лексика, яка не належить до фахової, та випадки її вживання в мові НТЛ. Відмінність між сленгом та жаргоном. Уживання архаїчної та неологічної лексики в мові НТЛ.
3	Тема 3. Визначення поняття «термін» та його ознаки.	лекційне	Проблема визначення поняття «термін». Протилежні погляди на визначення терміна; визначення терміна (4 – 5 визначень), необхідні та достатні ознаки поняття. Термінологія та номенклатура: стислі відомості про

			виникнення слова «номенклатура», відмінності між номенклатурою та терміном; визначення номенклатури. Шляхи виникнення термінів (різні підходи) (приклади). Номінація та її види (приклади). Дери́вація та її види (приклади). Мі́грація термінів (приклади).
4	Тема 4. Семантичні процеси в термінознавстві.	лекційне	Термінологізація та детермінологізація наукової лексики (приклади); семантична деривація; загальновживане слово; пряме та переносне значення слова; загальне значення та спеціалізоване значення; звуження, розширення значення; метафоричні та метонімічні перенесення (приклади); ретермінологізація: переосмислення одиниць спеціалізованої лексики з інших галузей науки та техніки (приклади); загальні відмінності між об'єктами та предметами термінування; паралельна термінологізація; зовнішня форма терміна; засоби семантичної мотивації значення
5	Тема 5. Лексико-семантичні групи термінів у галузевих терміносистемах	лекційне	Синоніми: види та вживання в термінології (приклади). Антоніми: види та вживання в термінології (приклади). Омонімія та полісемія термінів: види та приклади вживання в термінології. Гіпонімічні парадигми (приклади). Паронімія (приклади).
6	Тема 6. Термін та терміносистема. Галузеве термінознавство. Асиметрія галузевих	лекційне	Визначення поняття «терміносистема». Етапи формування. Типові ознаки терміносистеми. Методи конструювання терміносистем.

	термінологічних систем		Шляхи творення термінів (різні підходи) (приклади): побудова термінів шляхом використання внутрішніх ресурсів мови; побудова термінів шляхом прямого запозичення; інші способи. Шляхи термінологічних запозичень. Запозичення з класичних та сучасних європейських мов. Етимологічна паронімія. Відсутність перекладацьких взаємооднозначних відповідностей; різномовні термінології; синонімія лексичних одиниць; причини множинності позначення; розподіл синонімічних термінів; дублетність, причини появи; упорядкування н/т термінології; економічність терміносистем; полісемія, причини появи; приклади полісемічних термінів; семантичні неоднорідні полісемічні пари; паралельна варіантність; розбіжність у мові оригіналу і в мові перекладу, яку необхідно враховувати при перекладі; диференційний підхід до деяких елементів мови; закономірності перекладу термінології; основи лінгвістичного зіставлення в термінознавстві
7	Тема 7. Класифікації термінів у галузевих терміносистемах. Інтернаціональна лексика.	лекційне	Перша класифікація термінів за змістом та друга – за об'єктом назви; третя змістова класифікація термінів – за логічною категорією; вільні словосполучення та сталі; класифікація термінів за формальною структурою; класифікація за вмотивованістю / невмотивованістю; терміни

			споконвічні, запозичені, гібридні; з точки зору належності термінів до частин мови; класифікація термінів за авторством; класифікація за сферою використання; істориколексикологічна класифікація; будова термінів (за О. Коваленком) – прості, складні, терміни-словосполучення; граматична класифікація термінів; терміни-слова; терміни-словосполучення. Класифікація інтернаціоналізмів Поняття інтернаціональної лексики; засоби появи; лексичне запозичення; чотири категорії інтернаціональних форм; причини, які викликають лексичні запозичення; «школа» або «користь» інтернаціоналізмів; етимологічний принцип зіставлення англійських та українських інтернаціоналізмів; «чисті інтернаціоналізми»; повні та часткові інтернаціоналізми; квазікореневі інтернаціоналізми; ознаки асимільованих термінів; однослівні терміни та термінологічні словосполучення; 2 підходи до розмежування складного слова та словосполучення; структурно-семантичний аналіз термінологічних інтернаціоналізмів
8	Тема 1. Предмет, завдання, значення та основні поняття курсу. Функціональні стилі та	семінарська	Самостійні напрямки дослідження термінознавства на сучасному етапі. Предмет та об'єкт дослідження

	їх особливості. Номенклатура та термінологія		термінознавства. Головні завдання термінознавства. Основні точки зору на вивчення терміна. Місце термінології у системі мови. Зв'язок з лінгвістичними дисциплінами. Зв'язок термінології з нелінгвістичними дисциплінами. Етапи становлення національної мови. Літературна мова. Відношення терміну та літературної мови. Головні признаки лексичного складу літературної мови. Проблема стиля у лінгвістиці. Стилї мови. Принципи функціювання та мовні особливості наукового стиля. Етапи становлення наукового стиля. Функціональні стилї мови. стильовий пласт лексици. Види комунікації, функції терміна у комунікативних процесах. Виділення груп термінів у зв'язку з сферами професійної діяльності. Термінологія та номенклатура
9	Тема 2. Сленгізми. Жаргонізми. Архаїзми. Професіоналізми. Неологізм	семінарське	Лексика, яка не відноситься до НТЛ. Арго, просторіччя, діалекти, соціолект, сленг, жаргон, професіоналізми, архаїзм, історізм, неологізм.
10	Тема 3. Шляхи виникнення термінів. Словотвірна структура термінів.	семінарське	Визначення терміна. Три частини словника науково - технічної прози: загальнолітературна, загальнонаукова і спеціальна лексика. Нормативний та дескриптивний підходи до визначення терміна. Властивості терміна. Семантичні і функціональні особливості загальновживаного слова і терміну. Визначення терміна. Природа терміна.

			Семантична структура слова. Особливості семантичної структури термінологічного словосполучення. Вага термінологічної лексики в спеціальних текстах
11	Тема 4. Термінологізація, детермінологізація, ретермінологізація. Метафорізація, метонімізація термінів	семінарське	Проблема мотивованості – немотивованості термінів. Термінологізація та детермінологізація наукової лексики (приклади); семантична деривація; загальновживане слово; пряме та переносне значення слова; загальне значення та спеціалізоване значення; звуження, розширення значення; метафоричні та метонімічні перенесення (приклади); ретермінологізація: переосмислення одиниць спеціалізованої лексики з інших галузей науки та техніки (приклади); загальні відмінності між об'єктами та предметами термінування; паралельна термінологізація; зовнішня форма терміна; Вторинна номінація в термінології: метафора, метонімія, синекдоха та інші тропи і їх роль у творенні термінів; проблема перекладу метафор у науково - технічному тексті
12	Тема 5. Синонімія термінів. Антонімія термінів. Полесімія та омонімія термінів. Гіпонімія та паронімія.	семінарське	Гіперо-гіпонімічні відношення в термінології. Синонімічні відношення в термінології. Антонімічні пари термінів. Явище полісемії в термінології. Омонімія в термінології. Паронімія.
13	Тема 6. Різні точки зору на поняття «термінологія» та «терміносистема».	семінарське	Визначення понять «терміносистема», «термінологія». Етапи формування. Типові ознаки

	Аналіз терміносистеми.		терміносистеми. Методи конструювання терміносистем. Шляхи творення термінів (різні підходи) (приклади): побудова термінів шляхом використання внутрішніх ресурсів мови; побудова термінів шляхом прямого запозичення; інші способи. Шляхи термінологічних запозичень. Запозичення з класичних та сучасних європейських мов. Етимологічна паронімія
14	Тема 7. Порівняльний аналіз галузевих терміносистем	семінарська	Зародження терміносистеми (історія, екстралінгвістичні фактори). Лінгвістичні особливості: - лексика - загальнонаукова лексика (частини мови та % вживання); - міжгалузева лексика (міграція термінів та часточність її вживання); - терміни або вузькоспеціальна професійна лексика; - професіаналізми; - номенклатура. Структурні типи термінів: - терміни-слова а) корінна непохідна лексика; б) запозичена непохідна лексика. - похідна лексика: а) терміни, утворені за допомогою суфіксації; б) терміни, утворені за допомогою префіксації. - терміни-складні слова. - терміни-словосполучення. - терміни-аббревіатури. - літерні умовні позначення. - символи (знаки). Семантичні особливості термінів: Тематичні групи термінів.

			Лексико-семантичні грипи термінів: а) синоніми; б) антоніми; в) омоніми; г) гіпоніми; д) полісеми. Семантичні процеси: а) термінологізація; б) детермінологізація; в) ретермінологізація. Поповнення термінології. Особливості терміносистеми.

9. Форми та методи контролю

Методами контролю є: усний контроль (усне опитування), письмовий, тестовий контроль, рубіжне контрольне завдання, залік (1 семестр), а також методи самоконтролю і самооцінки.

Для студентів денної форми навчання: усне опитування на семінарських заняттях, виконання домашніх завдань, підготовка презентацій (терміносистеми), тестування (залік). Для студентів заочної форми навчання: усні відповіді, захист контрольної роботи, аналіз терміносистеми, тестування.

Форми контролю:

Поточний контроль: опитування на семінарських заняттях та тести в системі Moodle.

Підготовка письмової роботи з аналізом галузевої терміносистеми за власним бажанням (самостійна робота)

Рубіжний контроль: 1 модульна робота (за окремими критеріями)

Підсумковий контроль: залік (тест у системі Moodle) проводиться за 100-бальною системою і охоплює весь матеріал, визначений робочою програмою дисципліни. Підсумкова оцінка складається з балів за поточну, рубіжну та підсумкову роботи.

Для студентів заочної форми навчання підсумкова оцінка є сумою балів за контрольну роботу, аналіз терміносистеми та залік.

10. Критерії оцінювання результатів навчання

Система контролю знань здобувачів вищої освіти з дисципліни «Загальне та галузеве термінознавство» передбачає поточний, рубіжний і підсумковий контроль.

Для здобувачів вищої освіти (бакалаврів) денної форми навчання поточний контроль та оцінювання знань здійснюється з урахуванням роботи

на семінарських заняттях (активність, відповіді на питання семінарських занять, участь у дискусіях, тощо).

Результати поточного контролю (поточна успішність) є основною інформацією під час проведення заліку і враховуються викладачем при визначенні результатів рубіжного контролю та підсумкової оцінки з дисципліни.

Рубіжний (модульний, тематичний, календарний) контроль – це контроль знань здобувачів вищої освіти після вивчення логічно завершеної частини навчальної програми дисципліни. Проводиться у вигляді модульної контрольної роботи, тесту в системі Moodle або за результатом поточного контролю.

Підсумковий контроль з дисципліни проводиться з метою оцінювання результатів навчання на певному освітньому ступені або на окремих його завершених етапах за 100-бальною системою.

Семестровий контроль проводиться у формі заліку в обсязі навчального матеріалу, визначеного робочою програмою навчальної дисципліни, і в терміни, встановлені робочим навчальним планом та індивідуальним навчальним планом здобувачів вищої освіти.

Підсумкова оцінка з дисципліни, яка виставляється в залікову відомість, є сумою балів за різні види навчальної роботи.

Упродовж семестру здобувачі освіти проходять один рубіжний контроль з одного змістовного модуля. Здобувачі освіти можуть отримати оцінку з дисципліни за результатами поточної роботи на семінарських заняттях та рубіжного контролю з тестом в системі Moodle відповідно.

Для студентів заочного відділення підсумкова оцінка є сумою балів за контрольну роботу, самостійну роботу з аналізу терміносистем та залік (тест в системі Moodle).

1 семестр, залік

Поточне тестування та самостійна робота							Підсумковий тест (залік)	Сума
МОДУЛЬ 1								
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2				
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7		
7	7	7	7	7	7	8	50	100

T1, T2 ... T15 – теми змістових модулів.

T1, T2 ... T15 – теми змістових модулів.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
	для екзамену, курсowego проекту (роботи),	для заліку

	практики	
60 – 100	60 – 100	зараховано
1-59	незадовільно	не зараховано

11. Політика курсу

Під час навчання студенти зобов'язані дотримуватися академічної доброчесності, а також

- самостійно виконувати навчальні завдання, завдання поточного та підсумкового контролю;
- дотримуватися норм законодавства про авторське право;
- брати активну участь у навчальному процесі;
- не запізнюватися на заняття, не пропускати заняття без поважних причин;
- самостійно і своєчасно вивчати матеріал пропущеного заняття;
- давати достовірну інформацію про результати власної навчальної діяльності.
- бути терпимими і доброзичливими до однокурсників та викладачів.

12. Методичне забезпечення

1. Кузнєцова І.В. Конспект лекцій з дисципліни «Загальне та галузеве термінознавство» для студентів 4 курсу спеціальності 035 «Філологія». Усіх форм навчання. Частина 1. / укл. І. В. Кузнєцова. Запоріжжя: НУ «Запорізька політехніка», 2024. 126 с.

2. Кузнєцова І.В. Конспект лекцій з курсу «Загальне та галузеве термінознавство» для студентів 4 курсу спеціальності 035 «Філологія». Усіх форм навчання. Частина 2 / укл. І. В. Кузнєцова. Запоріжжя: НУ «Запорізька політехніка», 2025. 96 с.

3. Кузнєцова І.В. Методичні вказівки до проведення семінарських та практичних занять з курсу «Загальне термінознавство» для студентів 4-го курсу спеціальності 035.04 – Германські мови та літератури (переклад включно)напрямку підготовки 035 –Філологія; усіх форм навчання // І. В.Кузнєцова. – Запоріжжя : Видавництво НУЗП, 2024. – 40 с.

4. Стандарт вищої освіти за спеціальністю 035 «Філологія» галузі знань 03 «Гуманітарні науки» для другого (магістерського) рівня вищої освіти. /Міністерство освіти і науки України (наказ МОН України № 871 від 20. 06. 2019 р.).

5. Освітньо-професійна програма «Германські мови та літератури (переклад включно)» підготовки бакалавра зі спеціальності 035 «Філологія» випускника НУ «Запорізька політехніка». – Запоріжжя, 2024. [Затвердж. ВР 27.08.2024 р., пр. № 2]

13. Перелік навчальної, наукової та довідкової літератури

1. Білозерська Л.П. Термінологія та переклад. Вінниця : Нова книга, 2010. 232 с.
2. Д'яков А. С. Основи термінотворення. Семантичні та соціолінгвістичні аспекти. К.: Академія, 2000. 234 с.
3. Зарицький М. С. Актуальні проблеми українського термінознавства: Підручник для студ. вищих навч. закл. / Національний технічний ун-т України; Київський політехнічний ін-т;. К. : Політехніка; ТОВ;Фірма; Періодика, 2004. 124 с.
4. Карабан В. І. Переклад англійської наукової і технічної літератури. Вінниця: Нова книга. 2004. 576 с.
5. Кияк Т. Лінгвістичні основи термінознавства. К. : Думка, 1989. 104 с.
- 6.Панько Т.І. Українське термінознавство. Львів: Світ, 1994. 297 с.
- 7.Felber H. Terminology Manual. Paris : UNESCO, Infoterm, 2002. 426 p.
8. Kockaert H. Handbook of Terminology. L. : Available © John Benjamins,2015. 538 p.

14. Рекомендовані інформаційні джерела

1. Кузнєцова І. В. Семантичні процеси формування термінологічних систем // Нова філологія. Збірник наукових праць. Запоріжжя: ЗНУ, 2010. № 42. С. 107–112. https://files.znu.edu.ua/8080/library/DocumentView;jsessionid=933378F8E2E40CFA7D4BBC7DE96F01AC?doc_id=638970
2. Кузнєцова І. В. Особливості формування економічної термінології за допомогою семантичної деривації // Наукові записки Серія «Філологічна» Випуск 14. Міжкультурна комунікація: мова – культура – особистість. Острог, 2010. С.375–381. https://eprints.oa.edu.ua/id/eprint/8731/1/NZ_Filologija_Vyp_12%2880%29.pdf
3. Кузнєцова І. В. Особливості та аналіз англійських фразеологізмів соматизмів при перекладі на українську мову // Нова філологія. Збірник наукових праць. Запоріжжя: ЗНУ, 2011. № 47. С. 82–86. <https://web.znu.edu.ua/herald/issues/2012/2012-fil-1.pdf>
4. Кузнєцова І. В. Особливості та аналіз англійських фразеологізмів-соматизмів // Новітня філологія . № 40. Миколаїв: Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2011. С. 35–46.
5. Кузнєцова І. В. Особливості утворення англійських сільськогосподарських термінів // Нова філологія. Збірник наукових праць. Запоріжжя: ЗНУ, 2012. № 51. С.103–107. 1 https://files.znu.edu.ua/8080/library/DocDescription;jsessionid=56453AB28D06201D8CD031F19CB66F04?doc_id=788732
6. Кузнєцова І. В. Метафора та метонімія як механізми творення та розвитку англійської військової термінології // Вісник Запорізького

національного університету, Серія “Філологічні науки”. Запоріжжя, 2013, № 4. С. 88–91. http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vznu_fi_2013_1_27

7. Кузнєцова І. В. Структурні особливості утворення англійських термінів ландшафтного дизайну // Наукові записки національного університету «Острозька академія»: зб. наук. пр. Серія «Філологічна». Острог : НАУ. Випуск 59, 2015. С. 107–109. <https://eprints.uaeu.edu.ua/id/eprint/4768/>

8. Кузнєцова І. В. Структурний аналіз англійських однокомпонентних архітектурно-будівельних термінів // Науковий вісник міжнародного гуманітарного університету. Серія: Філологія. Вип. 19, том 1. Одеса, 2015. С. 78–81. http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvmgu_filol_2015_19%281%29__24

9. Кузнєцова І. В. Особливості перекладу англійської термінології ландшафтного дизайну // Фаховий та художній переклад: теорія, методологія, практика: зб. наук. пр. / за заг. ред. А.Г. Гудманяна, С.І. Сидоренка. К.: Аграр Медіа Груп, 2016. С. 204–209. <https://ir.vtei.edu.ua/g.php?fname=26609.pdf>

10. Кузнєцова І. В. Семантична трансформація англійських термінів ландшафтного дизайну // Наукові записки Ніженського державного університету ім. М. Гоголя. Серія “Філологічні науки”. Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2016. Кн.1. С. 38–42. http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nzfn_2016_1_10

11. Кузнєцова І. В. Семантичні процеси та тематичні групи у англійській термінології ландшафтного дизайну // Наукові записки національного університету «Острозька академія» Серія «Філологічна» : зб. наук. пр. Випуск 60, 2016. С. 170–172. <https://lingvj.uaeu.edu.ua/articles/2016/n60/65.pdf>

12. Кузнєцова І. В. Семантичний аналіз англійських термінів архітектури та будівництва // Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: Філологія». Вінниця, 2016. С. 75–82. <https://eir.zp.edu.ua/items/796f7b9f-0684-483e-97f7-f1cab90667aa>

13. Кузнєцова І. В. Особливості перекладу англійських архітектурнобудівельних термінів // Науковий вісник міжнародного гуманітарного університету. Серія: Філологія. Вип. 21, том 1. Одеса, 2016. С. 78–81. http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvmgu_filol_2016_21%281%29__33

14. Кузнєцова І. В. Особливості перекладу англійських семантичних неологізмів // Науковий вісник міжнародного гуманітарного університету. Серія: Філологія. Вип. 25, том 2. Одеса, 2016. С. 186–189. Index Copernicus. http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvmgu_filol_2016_25%282%29__56

15. Кузнєцова І. В. Аналіз вживання англійських термінологізмів у когнітивному аспекті // Наукові записки Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя. Серія: Філологічні науки». Ніжин, 2017. С. 68–71. Index Copernicus https://revolution.allbest.ru/languages/00867421_0.html#text

16. Кузнєцова І. В. Особливості перекладу метафор-неологізмів в текстах англійської преси // Науковий вісник херсонського державного

університету. Серія лінгвістика. Випуск. Херсон:ХДУ, 2018 . С. 67–75. Index Copernicus . <https://tsj.journal.kspu.edu/index.php/tsj/article/view/137>

17. Кузнєцова І. В. Особливості вживання англомовних зоонімів cat та dog в науковій літературі // Науковий вісник міжнародного гуманітарного університету. Серія: Філологія. Одеса, 2019. Вип. 38, том 3. С. 33–37. Index Copernicus, Google Scholar http://www.vestnik-philology.mgu.od.ua/archive/v38/part_3/11.pdf

18. Кузнєцова І. В. Метафора як засіб утворення англомовних юридичних термінів під час вторинної номінації / Науковий вісник міжнародного гуманітарного університету. Серія: Філологія. Одеса, 2019. Вип. 40, том 2. С. 76–80. Index Copernicus, Google Scholar http://www.vestnik-philology.mgu.od.ua/archive/v40/part_2/21.pdf

19. Кузнєцова І. В. Семантична трансформація англомовних термінів живопису. // Нова філологія. Запоріжжя, 2019. Вип. 77. С. 31–35. Google Scholar www.novafilolohiia.zp.ua/index.php/new-philology/citationstylelanguage/get/vancouver?submissionId=45

20. Кузнєцова І. В., Мельнічук А. О. Синтаксично-стилістичні прийоми композиції мовних відрізків в романах Д. Брауна «Янголи та демони», «Код да Вінчі» // Нова філологія. Збірник наукових праць. Запоріжжя: ЗНУ, 2019. С. 79–83. Google Scholar http://nbuv.gov.ua/UJRN/Novfil_2019_76_17

21. Кузнєцова І. В., Артеменкова О. К. Значення орнітонімів у складі англомовних фразеологізмів // Науковий вісник міжнародного гуманітарного університету. Серія: Філологія. Одеса, 2019. Вип. 43, Т. 2 С. 142–145. Google Scholar http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvmgu_filol_2019_43%282%29__38

22. Кузнєцова І. В., Рябчук О. В. Англомовна фітоморфна метафора: проблеми визначення та вживання // Науковий вісник міжнародного гуманітарного університету. Серія : Філологія. Випуск 50. 2021. С. 86–90. <https://ela.kpi.ua/server/api/core/bitstreams/782defca-ad52-4c8e-8bf2-efcb8af765a8/content>

23. Кузнєцова І. В., Досанова А. Р. Технонім у фразеологічній системі сучасної англійської мови // Нова філологія. Збірник наукових праць. Запоріжжя : Видавничий дім «Гельветика», 2021. № 82. С. 69–74. https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/36969/1/R_Makhachashvili_New_filolog_2021_82_IF.pdf

24. Кузнєцова І. В. Лексико-семантичні особливості англомовної терміносистеми верстатобудування // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Філологія. 2022. № 53. Том 1. С. 90–94. http://www.vestnik-philology.mgu.od.ua/archive/v53/part_1/21.pdf

25. Кузнєцова І. В. Специфіка перекладу англомовних верстатобудівних термінів у процесі вторинної номінації [Текст] // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Філологія. 2022. № 56. том 1. С. 93–97. <http://www.sci-notes.mgu.od.ua/archive/v36/21.pdf>

26. Кузнєцова І. В., Жигулін В. В. Історія розвитку англомовної нафтогазової термінології // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного

університету. Сер.: Філологія. 2022. № 55. Том 1. С. 78–83. <http://www.scinotes.mgu.od.ua/archive/v36/17.pdf>

27. Кузнєцова І. В., Бережна О. О. Види зміни обсягу вторинного значення слів (звуження, розширення) в англомовній терміносистемі верстатобудування // На-уковий вісник Міжнародного гуманітарного універси-тету. Сер.: Філологія. 2023. № 62. том 2. С. 121–124. <http://www.vestnik-philology.mgu>